

Piano

Cicho, po włosku także: łagodnie, ostrożnie (*chi va piano va sano – kto jedzie ostrożnie, jedzie bezpiecznie*)

Nakaz gry cichej zapisuje się w nutach słowem *piano*, ale najczęściej skrótem *p*. *pp* to *pianissimo*, czyli bardzo cicho. Dostłownie *pianissimo* znaczy „jak najciszej”, ale spotyka się też *ppp*, które czyta się *piano pianissimo* i jest oczywiście prośbą kompozytora o to, by grać jeszcze ciszej. Na ogół nie stosuje się więcej niż trzech „p”, ale czasem spotyka się pięć i więcej. *pf* to *piano forte*: nakaz zagrania *piano* i od razu, z nienacką, *forte*.

Nazwa „[fortepian](#)” pochodzi od złożenia słów [forte](#) oraz *piano*. Od *piano* pochodzi też nazwa „[pianino](#)”. Lewy pedał fortepianu bywa nazywany „pedałem *piano*”. Właściwa nazwa tego urządzenia to „pedał *una corda* (jedna struna)”, bo powoduje, że młotki uderzają nie w trzy struny, ale w jedną. Rzeczywiście dźwięk jest nieco cichszy, ale przede wszystkim zmienia się barwa.

Dobry pianista nie używa lewego pedału dla osiągnięcia *piano*. [Chopin](#) z niesmakiem pisał o pewnym pianiście: „piano pedałem, nie ręką oddaje”. Wielki Artur Rubinstein, zapytany o to, jak osiąga takie nośne, dźwięczne *piano*, które słyhać w największej nawet sali koncertowej, odpowiedział: „Wciskam lewy pedał i gram *forte*”. Żartował.